

การบริหารทุนมนุษย์ของวิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชนตามแนวคิดคุณลักษณะนักศึกษาอาชีวศึกษา
สำหรับประชาคมอาเซียน

Human Capital Management in Private Vocational Colleges Based on the Concept
of Vocational Student Characteristics in the ASEAN Community

อิสเรศ จันทรเจริญ¹ วลัยพร ศิริภิรมย์² และ พฤทธิ ศิริบรรณพิทักษ์³

Itsared Chanjarean¹ Walaiporn Siripirom² and Pruet Siribanpitak³

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารทุนมนุษย์ของวิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชนตามแนวคิดคุณลักษณะนักศึกษาอาชีวศึกษาสำหรับประชาคมอาเซียน เก็บรวบรวมข้อมูลจากวิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชน จำนวน 218 สถาบัน ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้บริหาร จำนวน 176 คน ครู จำนวน 184 คน รวมทั้งสิ้น 360 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัย พบว่า สภาพปัจจุบันของการบริหารทุนมนุษย์ของวิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชนตามแนวคิดคุณลักษณะนักศึกษาอาชีวศึกษาสำหรับประชาคมอาเซียน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการสรรหาและคัดเลือกบุคลากร การพัฒนาบุคลากร และการบริหารผลงานและค่าตอบแทน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก สภาพที่พึงประสงค์โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านที่มีสภาพที่พึงประสงค์ในระดับมากที่สุด ได้แก่ การพัฒนาบุคลากร และการสรรหาและคัดเลือกบุคลากร ส่วนการบริหารผลงานและค่าตอบแทน มีค่าเฉลี่ยในระดับมาก

คำสำคัญ: การบริหารทุนมนุษย์, วิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชน, ประชาคมอาเซียน, คุณลักษณะนักศึกษาอาชีวศึกษาสำหรับประชาคมอาเซียน

Article Info: Received 1 May, 2018; Received in revised form 2 July, 2018; Accepted 25 December, 2019

¹ นิสิตดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
อีเมล: itsared65@gmail.com

Ph.D. Candidate in Education Administration Division, Department of Educational Policy Management, and Leadership,
Faculty of Education, Chulalongkorn University Email: itsared65@gmail.com

² อาจารย์ประจำสาขาวิชาบริหารการศึกษา ภาควิชานโยบายการจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
อีเมล: walaiporn52@yahoo.com

Lecturer in Education Administration Division, Department of Educational Policy Management, and Leadership,
Faculty of Education, Chulalongkorn University Email: walaiporn52@yahoo.com

³ อาจารย์ประจำสาขาวิชาบริหารการศึกษา ภาควิชานโยบายการจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
อีเมล: pruet.s@chula.ac.th

Lecturer in Education Administration Division, Department of Educational Policy Management, and Leadership,
Faculty of Education, Chulalongkorn University Email: pruet.s@chula.ac.th

Abstract

This research aimed to examine the current state and desired state of human capital management at private vocational colleges based on the concept of vocational student characteristics in the ASEAN Community. Data were collected from 218 vocational colleges by eliciting data from 360 informants comprised of 176 administrators and 184 teachers. The research tool was a questionnaire which was used to collect and analyse data by frequency, percentages, means, and standard deviations. The results revealed that the current state of human capital management at private vocational colleges based on the concept of vocational student characteristics in the ASEAN Community was at a high level. The desired states were at the highest level in recruitment and selection, and professional development. Performance management and compensation was also found to be at a high level.

Keywords: human capital management, private vocational college, ASEAN community, vocational student characteristics in the ASEAN community

บทนำ

การปฏิรูปการศึกษาของประเทศไทย ได้ดำเนินการโดยมีการกำหนดไว้ในแผนการศึกษาแห่งชาติระยะยาว พ.ศ. 2560-2579 ซึ่ง เป็นทิศทางการพัฒนาระบบการศึกษาไทยในอนาคต โดยมีการพิจารณาการจัดทำแผนจากการวิเคราะห์ความจำเป็นจากความท้าทายที่เป็นพลวัตของโลกในศตวรรษที่ 21 การเปลี่ยนแปลงของสังคมไทยที่เปลี่ยนโครงสร้างจากเกษตรกรรมเป็นอุตสาหกรรมในยุค 4.0 ความต้องการคนในศตวรรษที่ 21 และการที่ประเทศไทยเข้าสู่สังคมประชาคมอาเซียน ประกอบกับยุทธศาสตร์ตามแผนการศึกษาแห่งชาติระยะยาว พ.ศ. 2560-2579 ดังกล่าวส่งผลให้สถาบันการศึกษาในทุกระดับต้องปรับเปลี่ยนให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ของประเทศ การพิจารณาในบริบทที่เป็นปัญหาจากการดำเนินการที่ผ่านมาของการจัดการศึกษาในระบบการศึกษาของประเทศไทย ยังพบว่า การผลิตบัณฑิตในระบบอุดมศึกษายังไม่สอดคล้องกับตลาดแรงงาน บัณฑิตบางสาขาไม่มีงานทำ ขาดทักษะในการทำงาน

คุณภาพการศึกษาของประเทศไทยอยู่ในอันดับท้ายในกลุ่มประเทศอาเซียน โดยคุณภาพของแรงงานไทยยังมีทักษะฝีมืออยู่ในขั้นกลางถึงต่ำ ไม่สามารถทำงานในสถานประกอบการที่ใช้เครื่องมือเทคโนโลยีที่ก้าวหน้าทัดเทียมกับการผลิตในระบบอุตสาหกรรมที่ทันสมัยได้

การผลิตกำลังคนที่เป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพเพื่อการป้อนตลาดแรงงานของประเทศมีทั้งการผลิตกำลังคนในระดับอาชีวศึกษาและระดับอุดมศึกษา ยังไม่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน เพื่อให้เกิดการพัฒนาแรงงานให้สอดคล้องกับตลาดแรงงานและการเข้าร่วมเป็นสมาชิกในประชาคมอาเซียน รัฐบาลจึงได้มีนโยบายเร่งรัดการพัฒนานักเรียนสายอาชีวศึกษาให้มีคุณภาพและตรงกับความต้องการของประเทศที่จะเป็นกำลังคน กำลังแรงงานที่มีคุณภาพ มีความรู้ ทักษะ สมรรถนะ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามการจ้างงานและยกระดับสถาบันการศึกษาสายวิชาชีพและอาชีวศึกษาให้สูงขึ้น โดยจัดทำแผน กำหนดทิศทางและแนวโน้มการจัดการศึกษาเพื่อผลิตกำลังคนที่ตอบสนองต่อสภาพอนาคตของการพัฒนาประเทศและการปรับตัวเข้าสู่ประชาคมอาเซียนที่ประเทศไทยต้องเตรียมความพร้อมทรัพยากรมนุษย์เพื่อรองรับการพัฒนา การแข่งขัน และให้ทันต่อการพัฒนาประเทศของเพื่อนบ้าน ภูมิภาคอาเซียน และประชาคมโลกที่มีการวิวัฒนาการอย่างรวดเร็ว (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2559a)

การพัฒนากำลังคนในระบบการศึกษาระดับอาชีวศึกษาให้มีความรู้ ความสามารถ ทักษะ สมรรถนะที่จะแข่งขันกับประชาคมอาเซียนได้นั้น กำลังคนต้องมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ประการแรกคือ ผู้สำเร็จการศึกษาในระดับอาชีวศึกษาต้องมีความสามารถในการสื่อสารภาษาอังกฤษได้ดี เพื่อการสื่อสารกับการประกอบอาชีพในประเทศเพื่อนบ้านและในสากลได้ นอกจากนี้ ยังต้องมีคุณลักษณะที่ผ่านการฝึกทักษะในงานช่างตามสาขา มีวินัย จริยธรรมและสามารถใช้เทคโนโลยีได้ (อนันท์ งามสะอาด, 2560) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (2554) ได้กำหนดคุณลักษณะของนักเรียนที่จะเข้าสู่สังคมของประชาอาเซียนไว้ 3 ประการ ได้แก่ 1) มีความรู้เกี่ยวกับประชาคมอาเซียนเพื่อให้เข้าใจบริบทของประเทศในอาเซียนและทันต่อการเปลี่ยนแปลง 2) มีทักษะและกระบวนการ โดยมีทักษะขั้นพื้นฐานคือการสื่อสารภาษาอังกฤษ และทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ การแก้ปัญหาอย่างสันติวิธี ทักษะความเป็นพลเมืองดี ความรับผิดชอบทางสังคม ทักษะการเรียนรู้ และ 3) ด้านเจตคติที่มีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย/อาเซียน ยอมรับความแตกต่างของบุคคล ยึดแนวทางประชาธิปไตยและปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ครูเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาให้นักเรียนอาชีวศึกษามีคุณลักษณะสำหรับประชาคมอาเซียน ครูถือว่าเป็นทุนมนุษย์ (human capital) ในระบบการจัดการศึกษา เพราะ

ทุนมนุษย์ หมายถึง ผู้มีความรู้ความสามารถ มีประสบการณ์ที่แต่ละคนมีและนำมาใช้ในการปฏิบัติงาน (เฉลิมพงศ์ มีสมนัย, 2559) คุณวุฒิของครูเป็นปัจจัยสำคัญปัจจัยหนึ่งที่กระทบคุณภาพการศึกษา (พศิน แดงจวง, 2554) การบริหารจัดการเพื่อให้มีครูในระบบการศึกษาอาชีวศึกษาที่มีคุณภาพ ซึ่งเป็นการบริหารทุนมนุษย์ที่เป็นการกำหนดนโยบายและการปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับบุคคลในการทำงาน โดยเฉพาะในเรื่องของการสรรหา การฝึกอบรม การประเมินผลการปฏิบัติงาน การให้รางวัล และการเตรียมการในเรื่องความปลอดภัย จริยธรรม และความยุติธรรมให้กับพนักงานขององค์กรองค์กร (Dessler, 2005) นอกจากนี้ Odden (2011) Werther Jr and Davis (1985) และ นิสตาร์ก เวชยานนท์ (2554) ได้สรุปกระบวนการบริหารทุนมนุษย์ไว้ 3 ขั้นตอน ได้แก่ การสรรหาบุคลากรและการคัดเลือกบุคลากรเข้าสู่งาน การพัฒนาบุคลากร และการบริหารผลการปฏิบัติงานและผลตอบแทน เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้วิจัยสังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการทุนมนุษย์ของวิทยาลัยอาชีวศึกษาในการพัฒนาคุณลักษณะนักเรียนที่พึงประสงค์สำหรับประชาคมอาเซียน โดยต้องการศึกษาการบริหารทุนมนุษย์ของวิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชนตามแนวคิดคุณลักษณะนักศึกษาอาชีวศึกษาสำหรับประชาคมอาเซียนเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนากระบวนการบริหารทุนมนุษย์ในสถาบันการศึกษาอาชีวศึกษาเอกชนต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษารอบแนวคิดการบริหารทุนมนุษย์ของวิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชนตามแนวคิดคุณลักษณะนักศึกษาอาชีวศึกษาสำหรับประชาคมอาเซียน
2. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารทุนมนุษย์ของวิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชนตามแนวคิดคุณลักษณะนักศึกษาอาชีวศึกษาสำหรับประชาคมอาเซียน

วิธีการวิจัย

ผู้วิจัยดำเนินการวิจัย ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาทฤษฎี บทความ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารทรัพยากรมนุษย์ ทุนมนุษย์ การบริหารทุนมนุษย์ คุณลักษณะนักศึกษาอาชีวศึกษาสำหรับประชาคม

อาเซียน และแนวคิดการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาเพื่อร่างกรอบแนวคิดการบริหารทุนมนุษย์ของวิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชน และกรอบแนวคิดคุณลักษณะนักศึกษาอาชีวศึกษาสำหรับประชาคมอาเซียน นำเสนอผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน เพื่อพิจารณาความเหมาะสมของกรอบแนวคิดการวิจัย

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารทุนมนุษย์ของวิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชนตามแนวคิดคุณลักษณะนักศึกษาอาชีวศึกษาสำหรับประชาคมอาเซียน จากกลุ่มตัวอย่างวิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชน จำนวน 218 แห่ง ผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วย 2 กลุ่ม คือ ผู้บริหารวิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชน สถาบันละ 1 คน ครูผู้สอนสถาบันละ 1 คน เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสอบถาม มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (rating scale) ผ่านการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาจากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน และคำนวณค่าความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (Index of Item – Objective Congruence: IOC) ได้ค่าระหว่าง 0.8-1.00 และวิเคราะห์หาความเที่ยงโดยใช้สูตรคำนวณสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient reliability) ได้ดัชนีความเที่ยงของแบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ เท่ากับ 0.994 และ 0.993 ตามลำดับ ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลโดยส่งและรับกลับคืนทางไปรษณีย์ ได้รับแบบสอบถามที่สมบูรณ์ คิดเป็นร้อยละ 82.56

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิจัยครั้งนี้ แบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

1. กรอบแนวคิดเชิงทฤษฎีเกี่ยวกับกระบวนการบริหารทุนมนุษย์และคุณลักษณะนักเรียนอาชีวศึกษาสำหรับประชาคมอาเซียน

กรอบแนวคิดการบริหารทุนมนุษย์สำหรับประชาคมอาเซียน ประกอบด้วย แนวคิดกระบวนการบริหารทุนมนุษย์ และกรอบแนวคิดคุณลักษณะนักศึกษาอาชีวศึกษาสำหรับประชาคมอาเซียน ผลการศึกษาความเหมาะสมของกรอบแนวคิดกระบวนการบริหารทุนมนุษย์ ประกอบด้วย 3 กระบวนการ ได้แก่ 1) การสรรหาและคัดเลือกบุคลากร ประกอบด้วย การวางแผนการสรรหาและคัดเลือกบุคลากร 2) การพัฒนาบุคลากร ประกอบด้วย การวางแผนเพื่อพัฒนาบุคลากรไปสู่เป้าหมาย การส่งเสริมบุคลากรเพิ่มพูนความรู้ และการให้คำปรึกษา

และ 3) การบริหารผลงานและค่าตอบแทนประกอบด้วย การประเมินผลงานบุคลากร การมีฐานเงินเดือนและหลักการขึ้นเงินเดือนบุคลากรที่ชัดเจน และการมีสวัสดิการที่เหมาะสม

ผลจากการศึกษากรอบแนวคิดคุณลักษณะนักศึกษาอาชีวศึกษาร่วมกับคุณลักษณะนักศึกษาสำหรับประชาคมอาเซียน (อนัน งานสะอาด, 2560) พบว่า คุณลักษณะนักศึกษาอาชีวศึกษาสำหรับประชาคมอาเซียน ประกอบด้วยคุณลักษณะ 3 ด้าน คือ 1) ด้านความรู้ ได้แก่ ความรู้ด้านอาเซียน และความรู้ทางทฤษฎีและวิชาชีพ 2) ด้านทักษะ ได้แก่ ทักษะทางภาษาต่างประเทศ ทักษะทางด้านวิชาชีพ ทักษะทางด้านเทคโนโลยี และทักษะทางด้านการทำงานเป็นทีม 3) ด้านเจตคติ ได้แก่ ความภูมิใจในความเป็นชาติ การยอมรับความแตกต่างด้านวัฒนธรรม และทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพ ผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 5 ท่าน เห็นพ้องว่า กรอบแนวคิดกระบวนการบริหารทุนมนุษย์ และกรอบแนวคิดคุณลักษณะนักศึกษาอาชีวศึกษาสำหรับประชาคมอาเซียน มีความเหมาะสม

2. ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและสภาพพึงประสงค์ของการบริหารทุนมนุษย์ของวิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชนตามแนวคิดคุณลักษณะนักศึกษาอาชีวศึกษาสำหรับประชาคมอาเซียน

2.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 58.556 เพศหญิง ร้อยละ 44.444 โดยส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 51-60 ปี คิดเป็นร้อยละ 26.111 รองลงมา คือ อายุระหว่าง 41-50 ปี คิดเป็นร้อยละ 25.556 น้อยที่สุดคือ 61 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 9.167 ส่วนใหญ่มีตำแหน่งเป็นครูพณิชยกร คิดเป็นร้อยละ 31.111 รองลงมา คือ รองผู้อำนวยการสถานศึกษา คิดเป็น ร้อยละ 29.444 น้อยที่สุดคือ ตำแหน่งผู้จัดการ คิดเป็นร้อยละ 3.056

2.2 สภาพปัจจุบันและสภาพพึงประสงค์ของการบริหารทุนมนุษย์ของวิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชนตามแนวคิดคุณลักษณะนักศึกษาอาชีวศึกษาสำหรับประชาคมอาเซียน

สภาพปัจจุบันของการบริหารทุนมนุษย์ของวิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชนตามแนวคิดคุณลักษณะนักศึกษาอาชีวศึกษาสำหรับประชาคมอาเซียนจากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($M = 3.982, SD = 0.913$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ทุกด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยด้านการพัฒนาบุคลากร มีค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบันสูงที่สุด ($M = 4.086, SD = 0.832$) รองลงมา คือ ด้านการสรรหาและคัดเลือก

บุคลากร ($M = 3.996$, $SD = 0.894$) ส่วนด้านการบริหารผลงานและค่าตอบแทนมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ($M = 3.863$, $SD = 0.981$)

สภาพพึงประสงค์ของการบริหารทุนมนุษย์ของวิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชน ตามแนวคิดคุณลักษณะนักศึกษาอาชีวศึกษาสำหรับประชาคมอาเซียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($M = 4.514$, $SD = 0.722$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการพัฒนาบุคลากร และด้านการสรรหาคัดเลือกบุคลากรมีสภาพพึงประสงค์ในระดับมากที่สุด โดยด้านการพัฒนาบุคลากรมีค่าเฉลี่ยสภาพพึงประสงค์สูงที่สุด ($M = 4.577$, $SD = 0.699$) รองลงมา คือ ด้านการสรรหาคัดเลือกบุคลากร ($M = 4.546$, $SD = 0.640$) ส่วนด้านการบริหารผลงานและค่าตอบแทนมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ($M = 4.420$, $SD = 0.761$)

เมื่อพิจารณารายด้าน สรุปได้ดังนี้

1. ด้านการสรรหาและคัดเลือกบุคลากร

ผลการวิจัย พบว่า ค่าเฉลี่ยคะแนนสภาพปัจจุบันด้านการสรรหาและคัดเลือกบุคลากร อยู่ในระดับมาก ในขณะที่สภาพพึงประสงค์ อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาการวางแผนการสรรหาคัดเลือกบุคลากรที่สามารถพัฒนานักศึกษาให้มีคุณลักษณะสำหรับประชาคมอาเซียน ทั้งสภาพปัจจุบันและสภาพพึงประสงค์ พบว่า มิติด้านเจตคติมีค่าเฉลี่ยคะแนนสูงที่สุด รองลงมา คือ ทักษะ และต่ำที่สุดคือ ความรู้ เมื่อพิจารณาตามองค์ประกอบย่อยของแต่ละมิติทางด้านคุณลักษณะนักศึกษาอาชีวศึกษาสำหรับประชาคมอาเซียนตามองค์ประกอบย่อย โดยภาพรวมของการสรรหาและคัดเลือกบุคลากร พบว่า ทั้งสภาพปัจจุบันและสภาพพึงประสงค์มิติด้านการมีความภูมิใจในความเป็นชาติ มีค่าเฉลี่ยคะแนนสูงที่สุด รองลงมา คือ การมีทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพ และต่ำที่สุด คือ การมีทักษะทางภาษาต่างประเทศ

2. ด้านการพัฒนาบุคลากร

ผลการวิจัย พบว่า ค่าเฉลี่ยคะแนนสภาพปัจจุบันด้านการพัฒนาบุคลากร อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายองค์ประกอบย่อย พบว่า ทั้งสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ขององค์ประกอบย่อยด้านการส่งเสริมบุคลากรเพิ่มพูนความรู้ มีค่าเฉลี่ยคะแนนสูงที่สุด ส่วนองค์ประกอบย่อยการให้คำปรึกษามีค่าต่ำที่สุด เมื่อพิจารณาตามองค์ประกอบย่อยของด้านการพัฒนาบุคลากร พบว่า มีสภาพปัจจุบันและสภาพพึงประสงค์

ขององค์ประกอบย่อยการวางแผนเพื่อพัฒนาบุคลากรไปสู่เป้าหมายที่สามารถพัฒนานักศึกษาให้มีคุณลักษณะสำหรับประชาคมอาเซียน องค์ประกอบย่อยการส่งเสริมบุคลากรเพิ่มพูนความรู้ และองค์ประกอบย่อยการให้คำปรึกษาที่สามารถพัฒนานักศึกษาให้มีคุณลักษณะสำหรับประชาคมอาเซียน พบว่า มิติด้านเจตคติสูงสุด รองลงมา คือ ด้านทักษะ และต่ำที่สุดคือ ด้านความรู้ เมื่อพิจารณามิตินี้ทางด้านคุณลักษณะนักศึกษาอาชีวศึกษาสำหรับประชาคมอาเซียนโดยภาพรวมของการพัฒนาทุนมนุษย์ พบว่า ทั้งสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการมีทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพมีค่าเฉลี่ยคะแนนสูงสุด รองลงมา คือ การมีความภูมิใจในความเป็นชาติ และต่ำที่สุด คือ การมีทักษะทางด้านภาษาต่างประเทศ

3. ด้านการบริหารผลงานและค่าตอบแทน

ผลการวิจัย พบว่า ค่าเฉลี่ยคะแนนสภาพปัจจุบันด้านการบริหารผลงานและค่าตอบแทน อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายองค์ประกอบย่อย พบว่า ทั้งสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของ องค์ประกอบย่อยด้านการประเมินผลงานบุคลากรมีค่าเฉลี่ยคะแนนสูงสุด ส่วนองค์ประกอบย่อยการมีฐานเงินเดือนและหลักการขึ้นเงินเดือนบุคลากรที่ชัดเจนมีค่าต่ำที่สุด เมื่อพิจารณาตามองค์ประกอบย่อยของการบริหารผลงานและค่าตอบแทน พบว่า สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ขององค์ประกอบย่อยการประเมินผลงานบุคลากรที่สามารถพัฒนานักศึกษาให้มีคุณลักษณะสำหรับประชาคมอาเซียน การมีฐานเงินเดือนและหลักการขึ้นเงินเดือนบุคลากรที่ชัดเจน และการมีสวัสดิการที่เหมาะสมที่สามารถพัฒนานักศึกษาให้มีคุณลักษณะสำหรับประชาคมอาเซียน มิติด้านเจตคติมีค่าเฉลี่ยคะแนนสูงสุด รองลงมาคือ ด้านทักษะ และต่ำที่สุดคือ ด้านความรู้ เมื่อพิจารณาสภาพปัจจุบันในมิติทางด้านคุณลักษณะนักศึกษาอาชีวศึกษาสำหรับประชาคมอาเซียนโดยภาพรวมของการพัฒนาทุนมนุษย์ พบว่า การมีทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพมีค่าเฉลี่ยคะแนนสูงสุด รองลงมา คือ การมีความภูมิใจในความเป็นชาติ และต่ำที่สุด คือ การมีทักษะทางด้านภาษาต่างประเทศ เมื่อพิจารณาสภาพปัจจุบันในมิติทางด้านคุณลักษณะนักศึกษาอาชีวศึกษาสำหรับประชาคมอาเซียนโดยภาพรวมของการพัฒนาทุนมนุษย์ พบว่า การมีทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ การมีความภูมิใจในความเป็นชาติ และต่ำที่สุด คือ การมีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับประชาคมอาเซียน

อภิปรายผล

ในการอภิปรายผลการวิจัย ผู้วิจัยดำเนินการอภิปรายใน 2 ประเด็น ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ประกอบด้วย 1) การกำหนดกรอบการวิจัยการบริหารทุนมนุษย์ของวิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชนตามแนวคิดคุณลักษณะนักศึกษาอาชีวศึกษาสำหรับประชาคมอาเซียน 2) สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารทุนมนุษย์ของวิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชนตามแนวคิดคุณลักษณะนักศึกษาอาชีวศึกษาสำหรับประชาคมอาเซียน

การกำหนดกรอบการวิจัยการบริหารทุนมนุษย์ของวิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชนตามแนวคิดคุณลักษณะนักศึกษาอาชีวศึกษาสำหรับประชาคมอาเซียน

ผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 5 ท่าน มีความเห็นพ้องกันทุกคนว่า แนวคิดการบริหารทุนมนุษย์ของวิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชน และแนวคิดคุณลักษณะนักศึกษาอาชีวศึกษาสำหรับประชาคมอาเซียน มีความเหมาะสมและมีความเป็นไปได้ เนื่องจากผู้วิจัยได้สังเคราะห์กรอบแนวคิดจากนักวิชาการหลายท่านที่ได้กล่าวถึงกระบวนการบริหารทุนมนุษย์แนวคิดคุณลักษณะนักศึกษาอาชีวศึกษาสำหรับประชาคมอาเซียน และสรุปรวมในสิ่งที่นักวิชาการเห็นตรงกันไว้ด้วยกัน ดังที่ นิสดาร์ก เวชยานนท์ (2554) Dessler (2005) และ Werther Jr and Davis (1985) ได้เสนอกระบวนการบริหารทุนมนุษย์ว่า ประกอบด้วยการสรรหาบุคลากรเข้ามาสู่งาน การคัดเลือกบุคลากรเข้าสู่งาน และการพัฒนาทุนมนุษย์ เพื่อให้บุคลากรสามารถปฏิบัติงานในองค์กรได้อย่างมีคุณภาพตามเป้าหมายขององค์กร ประกอบกับเป้าหมายสำคัญของยุทธศาสตร์ที่ 3 ตามแผนพัฒนาอาชีวศึกษา 2560-2570 (สำนักงานคณะกรรมการอาชีวศึกษากระทรวงศึกษาธิการ, 2560) กำหนดไว้ว่า ครูและบุคลากรทางการศึกษาอาชีวศึกษาต้องมีศักยภาพในการพัฒนากำลังคนด้านอาชีวศึกษา มีตัวชี้วัดที่สำคัญ ได้แก่ ครูและบุคลากรทางการศึกษาอาชีวศึกษาที่ได้รับการพัฒนาศักยภาพระดับสูง และความพึงพอใจของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาที่มีต่อครูและบุคลากรทางการศึกษาอาชีวศึกษา

ในขณะที่แนวคิดคุณลักษณะนักศึกษาอาชีวศึกษาสำหรับประชาคมอาเซียนที่นักวิชาการเสนอสอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลในปัจจุบัน (พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา เป็นนายกรัฐมนตรี) จึงได้มีนโยบายเร่งรัดการพัฒนานักเรียนสายอาชีวศึกษาให้มีคุณภาพและตรงกับความต้องการของประเทศที่จะเป็นกำลังคน กำลังแรงงานที่มีคุณภาพ มีความรู้ ทักษะ สมรรถนะ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามการจ้างงาน ผลิตรากำลังคนที่ตอบสนองต่อภาพ

อนาคตของการพัฒนาประเทศและการปรับตัวเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ที่ประเทศไทยต้องเตรียมความพร้อมทรัพยากรมนุษย์เพื่อรองรับการพัฒนา การแข่งขัน และเท่าทันต่อการพัฒนาประเทศเพื่อนบ้าน ภูมิภาคอาเซียนและประชาคมโลกที่มีการวิวัฒนาการอย่างรวดเร็ว (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2559b)

สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารทุนมนุษย์ของวิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชนตามแนวคิดคุณลักษณะนักศึกษาอาชีวศึกษาสำหรับประชาคมอาเซียน

ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารทุนมนุษย์ของวิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชนตามแนวคิดคุณลักษณะนักศึกษาอาชีวศึกษาสำหรับประชาคมอาเซียน โดยการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน สรุปได้ว่า สภาพปัจจุบันโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด สะท้อนให้เห็นว่า สถาบันการศึกษาอาชีวศึกษาเอกชนมีการบริหารทุนมนุษย์ในกลุ่มของครูผู้สอน ที่เน้นการมุ่งผลลัพธ์ให้เกิดคุณลักษณะของนักศึกษาอาชีวศึกษาสำหรับประชาคมอาเซียนในปัจจุบันในระดับมาก และควรบริหารทุนมนุษย์ในสภาพที่พึงประสงค์ของการสรรหาและคัดเลือกบุคลากร การพัฒนาบุคลากร และการบริหารผลงานและค่าตอบแทนในระดับมากที่สุด เพื่อการตอบสนองการพัฒนานักศึกษาที่จะเป็นกำลังในการพัฒนาประเทศและเป็นความต้องการแรงงานในอนาคตที่เปลี่ยนแปลงเพื่อการแข่งขันกับประเทศในกลุ่มประชาคมอาเซียน สอดคล้องกับแผนการพัฒนาอาชีวศึกษา พ.ศ. 2560-2579 สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษากระทรวงศึกษาธิการ (2560) ซึ่งกำหนดยุทธศาสตร์การผลิตและพัฒนากำลังคนด้านอาชีวศึกษาให้มีความสามารถในการแข่งขันของประเทศให้มีความเชี่ยวชาญและความเป็นเลิศเฉพาะทาง ประกอบกับรัฐบาลในปัจจุบัน มีนโยบายเร่งรัดการพัฒนานักเรียนสายอาชีวศึกษาให้มีคุณภาพ และตรงกับความต้องการของประเทศที่จะเป็นกำลังคน กำลังแรงงานที่มีคุณภาพ มีความรู้ ทักษะ สมรรถนะ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามการจ้างงาน และยกระดับสถาบันการศึกษาสายวิชาชีพและอาชีวศึกษาให้สูงขึ้น จัดทำแผน ทิศทาง และแนวนโยบายการจัดการศึกษาเพื่อผลิตกำลังคนที่ตอบสนองต่อภาพอนาคตของการพัฒนาประเทศและการปรับตัวเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ที่ประเทศไทยจะต้องเตรียมความพร้อมทรัพยากรมนุษย์เพื่อรองรับการพัฒนา การแข่งขันและทันต่อการพัฒนาประเทศเพื่อนบ้าน ภูมิภาคอาเซียนและประชาคมโลกที่มีการวิวัฒนาการอย่างรวดเร็ว ประกอบกับ แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 ได้กำหนด

เป้าหมายการพัฒนาครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาให้ได้รับการพัฒนาสมรรถนะตามมาตรฐานวิชาชีพ เพื่อให้สามารถจัดการเรียนการสอนในสายวิชาชีพของตนให้นักศึกษามีทักษะทางวิชาชีพ สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนาของประเทศและหน่วยงานที่เน้นการไปสู่ประเทศที่สามารถแข่งขันกับประเทศในกลุ่มอาเซียน (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2559a) และแผนการพัฒนาอาชีวศึกษา พ.ศ. 2560-2579 ยังเน้นให้สถาบันการศึกษาอาชีวศึกษา มีการจัดการเรียนการสอนให้นักศึกษามีความรักในสถาบันหลักของชาติและการปกครองอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ดังนั้นจึงส่งผลต่อการพัฒนาบุคลากรในด้านดังกล่าวในระดับมาก (สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษากระทรวงศึกษาธิการ, 2560)

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะข้อเสนอแนะในการนำการวิจัยไปใช้

1.1 จากผลการวิจัย พบว่า การบริหารทุนมนุษย์ของวิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชน ตามแนวคิดคุณลักษณะนักศึกษาอาชีวศึกษาสำหรับประชาคมอาเซียน ด้านการบริหารผลงาน และค่าตอบแทนมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดโดยองค์ประกอบย่อยด้านการมีฐานเงินเดือนและหลักการขึ้นเงินเดือนบุคลากรที่ชัดเจน มีสภาพปัจจุบันต่ำที่สุด วิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชนควรมีการปฏิรูปการประเมินหลักการบริหารผลงานของสถาบันโดยผู้บริหารวิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชน กำหนดระบบค่าตอบแทนที่เหมาะสม ตามศักยภาพบุคลากรโดยเปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการบริหารผลการปฏิบัติงาน ตามผลลัพธ์เสริมสร้างคุณลักษณะนักศึกษาอาชีวศึกษาสำหรับประชาคมอาเซียน เพื่อส่งเสริมคุณลักษณะนักศึกษาสำหรับประชาคมอาเซียนและ ติดตามประเมินผลการใช้ระบบค่าตอบแทนและสวัสดิการ ตามผลลัพธ์เสริมสร้างคุณลักษณะนักศึกษาอาชีวศึกษา สำหรับประชาคมอาเซียน และเพื่อการปรับปรุงแผนเป็นระยะ

1.2 จากผลการวิจัย พบว่า ทักษะภาษาต่างประเทศมีค่าเฉลี่ยคะแนนสภาพปัจจุบันต่ำที่สุดในกระบวนการ การสรรหาและคัดเลือกบุคลากรและการพัฒนาบุคลากร และมีความต่ำสุดลำดับที่สองในองค์ประกอบการบริหารผลงานและค่าตอบแทน ซึ่งอาจกล่าวได้ว่า ทักษะนี้เป็นทักษะที่เป็นจุดอ่อนในทุกกระบวนการบริหารทุนมนุษย์ ทั้งนี้ วิทยาลัยเร่งเพิ่มขีดความสามารถของกระบวนการบริหารทุนมนุษย์ทั้ง 3 กระบวนการ เพื่อพัฒนาทักษะทางด้านภาษาต่างประเทศ ดังนี้

1.2.1 การสรรหาคัดเลือกบุคลากร ผู้บริหารวิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชน ควรจัดทำแผนการสรรหาบุคลากรใหม่ในเชิงรุก ด้วยการกำหนดอัตรากำลังที่เหมาะสม และการปรับปรุงการรับบุคลากรใหม่ล่วงหน้า เพื่อลดรอยต่อของการแทนที่บุคลากรเดิม และสร้างความร่วมมือกับสถาบันอุดมศึกษา สถานประกอบการ และชุมชนเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการสรรหาคัดเลือกบุคลากรใหม่ที่มีคุณสมบัติทักษะภาษาต่างประเทศที่เอื้อต่อการพัฒนาคุณลักษณะนักศึกษาอาชีวศึกษาสำหรับประชาคมอาเซียน

1.2.2 การพัฒนาบุคลากร ผู้บริหารวิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชน ควรเร่งรัดการร่างข้อบังคับ/ระเบียบ เป็นกรอบการพัฒนาสมรรถนะบุคลากรมุ่งผลลัพธ์การพัฒนาทักษะทางด้านภาษาต่างประเทศ โดยร่วมมือกับเครือข่ายสถาบันอุดมศึกษา และสถานประกอบการ

1.2.3 การบริหารผลงานและค่าตอบแทน ผู้บริหารวิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชน กำหนดระบบค่าตอบแทนที่เหมาะสม ตามศักยภาพบุคลากรโดยเปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการบริหารผลการปฏิบัติงาน ตามผลลัพธ์เสริมสร้างคุณลักษณะนักศึกษาอาชีวศึกษาสำหรับประชาคมอาเซียน เพื่อมุ่งเน้นทักษะทางด้านภาษาต่างประเทศให้ได้ตามมาตรฐาน

2 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

2.1 ควรมีการศึกษาวิจัยกลยุทธ์การประเมินผลงานและการให้ค่าตอบแทนของวิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชนตามแนวคิดคุณลักษณะนักศึกษาอาชีวศึกษาสำหรับประชาคมอาเซียน เนื่องจากการบริหารผลงานและค่าตอบแทน มีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนากระบวนการบริหารทุนมนุษย์ของวิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชน

2.2 ควรมีการศึกษาวิจัยเรื่องกลยุทธ์การพัฒนาทักษะภาษาต่างประเทศโดยชุมชนการเรียนรู้ (professional learning community) เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะนักศึกษาอาชีวศึกษาสำหรับประชาคมอาเซียน เนื่องจากทักษะด้านภาษาต่างประเทศโดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยคะแนนต่ำกว่าคุณองค์ประกอบย่อยของคุณลักษณะนักเรียนอาชีวศึกษาสำหรับประชาคมอาเซียนอื่น ๆ

2.3 ควรมีการศึกษาวิจัยเรื่องรูปแบบการให้ค่าปริญญาดูแลการเพื่อเสริมสร้างเสริมสร้างคุณลักษณะนักศึกษาอาชีวศึกษาสำหรับประชาคมอาเซียน เนื่องจากด้านการพัฒนาบุคลากร องค์ประกอบย่อยการให้ค่าปริญญานั้นมีค่าเฉลี่ยคะแนนต่ำกว่าองค์ประกอบย่อยอื่น ๆ

2.4 ควรมีการศึกษาแนวทางการพัฒนาหลักสูตรอาชีวศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมของนักศึกษาเข้าสู่ประชาคมอาเซียนเพื่อรองรับความต้องการของตลาดแรงงานที่จะมีความเปลี่ยนแปลงจากการรวมประชาคมอาเซียน และความเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- เฉลิมพงศ์ มีสมนัย. (2559). *การบริหารการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ : การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ (Vol. 1)*. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- นิสดารค์ เวชยานนท์. (2554). *การบริหารทุนมนุษย์เชิงกลยุทธ์เพื่อเพิ่มมูลค่า Strategic human capital management*. โกลเด้นไทม์พริ้นติ้ง.
- พศิน แต่งจวง. (2554). *รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะบุคลากรทางการศึกษา*. ออฟเซ็ท ครีเอชั่น.
- สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษากระทรวงศึกษาธิการ. (2560). *แผนพัฒนาการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2560-2579*. วิทยาลัยสารพัดช่างลพบุรี. <https://www.lpc.ac.th/files/แผนพัฒนาการอาชีวศึกษา%20พ.ศ.2560-2579.pdf>
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2559a). *ปฏิรูปการศึกษาเพื่ออนาคตประเทศไทย มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน* นโยบายด้านการศึกษานายกรัฐมนตรี. 21 เช่นจู้.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2559b). *สภาวะการศึกษาไทย ปี 2557/2558 "จะปฏิรูปการศึกษาไทยให้ทันโลกศตวรรษที่ 21 ได้อย่างไร"*. พิมพ์ดีการพิมพ์.
- สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (2554). *แผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ 11 พ.ศ. 2555-พ.ศ. 2559*. WordPress. <http://www.thailibrary.in.th/2014/02/13/thai-edu-master-plan-11/>
- อนันท์ งามสะอาด. (2560). *ยุทธศาสตร์การเตรียมพร้อมของสถานศึกษาอาชีวศึกษาเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน*. OK Nation. <http://www.oknation.net/blog/print.php?id=77622>

ภาษาอังกฤษ

Dessler, G. (2005). *Human resource management*. Pearson/Prentice Hall.

Odden, A. R. (2011). *Strategic management of human capital in education: Improving instructional practice and student learning in schools*. Routledge.

Werther Jr, W. B., & Davis, K. (1985). *Personnel management and human resources*. McGraw-Hill.